

Uitgelicht

→ Büro Juliane Greb,
Koffiebranderij en
schrijnwerkersatelier,
Gent, 2021

© Peter Krag

Waarnaar gezocht in onzekere tijden?

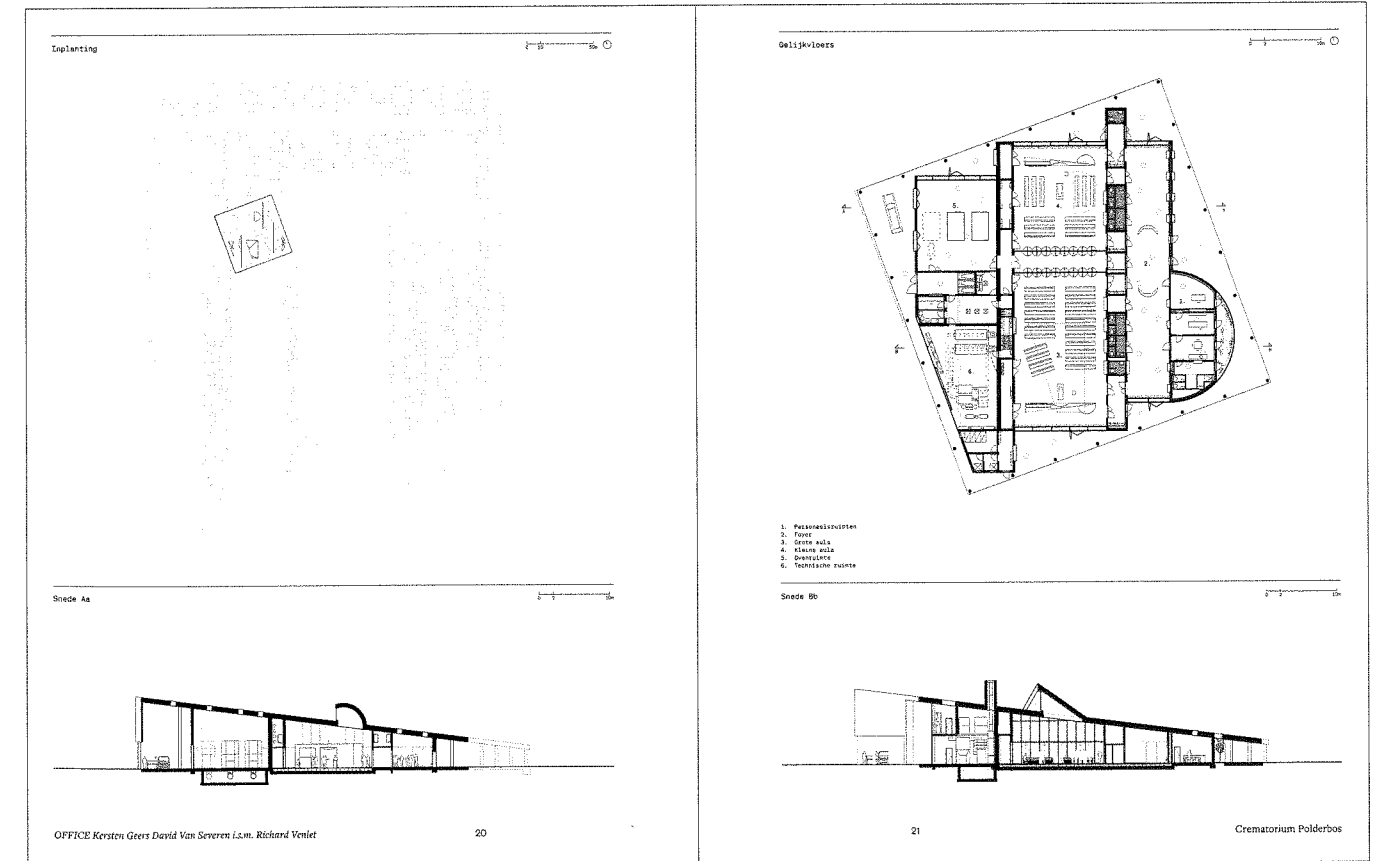
Philippe De Clerck

“[Door] de grote maatschappelijke transformaties van dit moment, waarvan vele ook een ruimtelijke dimensie hebben, [...] staat de architectuur voor grote uitdagingen. Voorlopig lijkt ze echter vooral zoekend.” Deze zin uit de inleiding van *Architectuurboek Vlaanderen N°15* is opvallend open over de kritische houding in tijden van eindeloze sociale, ecologische, gezondheids- en economische crisissen, die elkaar niet meer gewoon opvolgen maar elkaar bewerkstelligen, zo lijkt het wel. Het woord ‘allianties’ in de titel van het jaarboek heeft daarbij een haast programmatische lading. Met ‘de realiteit’ gaat de titel verder op een poëtische, zij het ietwat vage manier. Concreter: door het zoeken naar collectieve benaderingen, die duurzame antwoorden moeten bieden op die transformaties.

Relevante vaststellingen en mooie ambities dus. De selectie en beschrijving van de gebundelde projecten verbaast hierna des te meer. Om tot de uitverkoren gepubliceerde projecten te behoren, lijkt je eerder veel te moeten hebben gerealiseerd, en weinig getwijfeld. Vreemd, voor een discipline die als ‘zoekende’ beschreven werd.

Niet dat de gekozen projecten geen blijk geven van ruimtelijke intelligentie en architecturale kwaliteit, wel integendeel. We komen hier onmiskenbaar exemplarische, bescheiden en nauwgezette projecten tegen, zowel in hun vormelijkheid als in de aandacht die ze schenken aan de samenleving, het grondgebied en de activiteiten die er plaatsvinden. Maar in de projectbeschrijvingen is er geen ruimte voor aarzeling of twijfel. Zoals wel vaker het geval is in dit soort jaarboeken, komen de architecten over als grootmeesters van de ‘realiteit’ die ze tegenkwamen. Men zou dus eerder denken dat de ‘*architecture d’auteur*’ het juist vrij goed doet.

In de essays die volgen, worden de ‘allianties met de realiteit’ concreter. De fotografische essays van Miles Fischler en Sepideh Farvardin lijken de beperkte aandacht voor de beleving en de gebruiker in de projectpresentaties te willen compenseren. Door hun plaatsing als intermezzo’s binnen de structuur van het jaarboek, doen ze helaas wat anekdotisch aan. Het zijn de geschreven essays, divers, nauwkeurig, doch in toegankelijke taal geschreven, die een kritische reikwijdte aan het boek geven. →

OFFICE Kersten Geers David Van Severen i.o.m. Richard Vanlet

20

21

Crematorium Polderboer

Het is dan ook jammer dat ze losstaan van de projectbesprekingen – toch de hoofdmoot van het boek – en er maar zelden echt naar refereren. Alsof de essays een eigen boek binnen het boek vormen.

Het resultaat is dus een gefragmenteerd boek, met uiteenlopende ambities die moeilijk te verzoenen blijken. De discrepantie tussen een wijdverspreid kritisch ecologisch discours en een bouwpraktijk waarin echt baanbrekende projecten op zich laten wachten, is niet nieuw. Dat de redactie van het jaarboek die tegenstrijdigheid zelf aanhaalt, is wel interessant. Terwijl ze de kandidaat-projecten bezochten om ze aan den lijve te ervaren, stelden de leden van de redactie veel niet-nagekomen beloften vast en zagen ze “weinig echt klimaatrobuuste of duurzame gebouwen”. Dit misnoegen en die teleurstelling hadden als onderwerp zelf meer aandacht en ruimte mogen innemen in het boek, waarschijnlijk ten koste van de “vierende toon”.

De redactie vraagt zich dan ook hardop in de inleiding af of “een radicale omslag niet beter [zou] zijn, waarbij nieuwbouw

niet meer het evidente uitgangspunt is?” Die vraag mag van ons gerust breder: wat is een werkelijk tastende architectuurpraktijk, op zoek naar nieuwe benaderingen? Wat is een praktijk die niet langer bouwt, of die het bouwen zelf herdefinieert? Welke plaats heeft die praktijk en waarom blinkt ze hier uit door afwezigheid (ondanks het al te korte essay van Maarten Desmet: ‘It’s the way that you do it’)? Hoe kan ze een stem krijgen binnen een architectuurcultuur die nog te vaak enkel opgevat wordt als een ‘antwoord’, en niet als een proces gekenmerkt door vragen, onderbrekingen, pogingen en twijfels, ook en vaak vooral van de kant van de architecten zelf?

Dit nieuwe *Architectuurboek Vlaanderen* lijkt zich – terecht – af te vragen hoe het vandaag over architectuur wil praten. Zijn structuur wordt zo zelf een interessante uitdrukking van onzekere tijden. Zoals de auteurs het al in vorige edities zelf toegaven, blijft het boek enigszins gewrongen tussen een kritische ambitie om de architectuur van morgen aan te moedigen en een missie om de architectuur van vandaag te catalogeren. ▲ ■ ●

Flanders
Architectural
Review N°15.
Alliances with
the Real

Compiled by
Flanders
Architecture
Institute, 2022

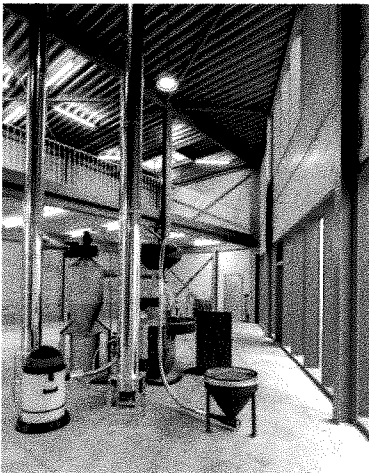
Editor
Sofie De Caigny

Authors
Livia de Bethune,
Sofie De Caigny,
Maarten Desmet,
Fabian De Vriendt,
Hülya Ertas,
Marleen Goethals,
Petrus Kemme,
Marc Martens,
Mark Pimlott,
Martino Tattara,
Kiki Verbeeck

Design
Ward Heirwegh
Marie Sledsens

ISSN
9789492567277

Info
vai.be

Crematorium Polderbos, Oostende

OFFICE Kersten Geers David Van Severen i.s.m. Richard Venlet

